

Kohtuasi C-33/24

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

18. jaanuar 2024

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Fővárosi Törvényszék (Pealinna Budapesti kohus, Ungari)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

10. jaanuar 2024

Kaebaja:

ROSAS Logisztikai Kft.

Vastustaja:

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (riigi maksu- ja tolliameti vaiete lahendamise direktoraat, Ungari)

[...]

Fővárosi Törvényszék (Pealinna Budapesti kohus, Ungari)

[...]

Kaebaja: ROSAS Logisztikai Kft. ([...] Budapest [...])

[...]

Vastustaja: Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (riigi maksu- ja tolliameti vaiete lahendamise direktoraat, Ungari) ([...] Budapest [...])

[...]

Vaidluse ese: tolliküsimust käsitleva üksikotsuse õiguspärasuse vaidlustamine
[...]

KOHTUMÄÄRUS

Kohus peatab menetluse kohtuasjas ja esitab Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 [esimese lõigu] punkti b alusel Euroopa Liidu Kohtule eelotsusetaotluse ning esitab järgmise eelotsuse küsimuse:

1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik, artikli 173 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et see lubab, et tollis deklarandina tegutsev kaudne tolliesindaja – kes on sellena märgitud fakteiva tõttu – muudab pärast asjaomase kauba vabasse ringlusse lubamist juba esitatud ja kontrollitud deklaratsiooni nii, et pärast esindaja staatuse koodi muutmist saab temast otsene esindaja?

[...] [liikmesriigi menetlusõiguse kaalutlused]

Põhjendused

Vaidluse aluseks olevad faktilised asjaolud

- 1 Fővárosi Törvényszék (Pealinna Budapesti kohus) soovib kõigepealt anda Euroopa Kohtule teada, et kaebaja teatas pärast talle vastava küsimuse esitamist, et ta ei taotle käesolevas eelotsusemenetluses anonüümsust.
- 2 Kaebaja taotles 30. mail 2022 koos lennusaatelehega nr 235-47241261 kätte saadud liiduvälise kauba (edaspidi „kõnealune kaup“) vabasse ringlusse lubamist. Kaebaja kinnitas elektrooniliselt esitatud tollideklaratsioonil nr HU12100024022ED6RT2 (edaspidi „tollideklaratsioon“), et soovib osaleda tolliprotseduuris äriühingu PBT Hungary Kft. kaudse esindajana. Nemzeti Adó- és Vámhivatal Repülőtéri Igazgatósága (riigi maksu- ja tolliameti lennujaama direktoraat; edaspidi „esimese astme maksuhaldur“) aktsepteeris tollideklaratsiooni ja lubas oma 30. mai 2022. aasta otsusega nr 6651931509/2022/NAV taotluse põhjal kauba vabasse ringlusse nii, et kaebaja on kaudne esindaja. Seejärel esitas kaebaja 1. juunil 2022 esimese astme maksuhaldurile taotluse (edaspidi „taotlus“), milles ta palus esindaja staatuse kontrollis sisalduvale fakteivale viidates teha tollideklaratsioonis muudatuse nii, et ta märgitaks nimetatud deklaratsioonis [äriühingu PBT Hungary] otseseks esindajaks. Kaebaja lisas taotlusele volituse, mille äriühing PBT Hungary andis talle 23. mail 2022 tema otseseks esindamiseks tollis asjaomase kauba vabasse ringlusse lubamise puhul.
- 3 Esimese astme maksuhaldur jättis taotluse otsusega [...] rahuldamata. Vastustaja kinnitas otsusega [...] esimese astme otsust. Vastustaja märkis põhjenduses, et esimese astme maksuhaldur oli õigesti järeldanud, et deklarandi isiku vahetamise taotlust ei saa vastu võtta. Vastustaja märkis, et vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (edaspidi „tolliseadustik“), artikli 173 lõikele 3 tohib deklarant tollideklaratsiooni andmeid põhimõtteliselt muuta, aga ei tohi enda asemele määrata teist deklaranti, sest sellisel juhul „väljuks“ nimetatud isik tolliprotseduurist ja tema asemel astuks võlgnikuks temast sõltumatu isik. Andmete muutmise võimaluse aluseks on

vastavus tolliprotseduuri eeskirjadele. Seetõttu võib küll muuta tollideklaratsiooni sisu, aga mitte deklarandi isikut, kelleks on käesoleval juhul kaebaja. Vastustaja märkis seoses Euroopa Kohtu otsusega Pfeifer & Langen (C-97/19), millele kaebaja kõnealus kontekstis viitas, et Euroopa Kohus ei sedastanud nimetatud otsuses, et tollideklaratsioonis on võimalik vahetada deklarandi isikut. Euroopa Kohus märkis selles ainult, et tollideklaratsioonist peab ilmnema kehtiv kaudne õiguslik esindussuhe, mitte see, et volitatud isik tegutseb üksnes enda nimel ja enda eest.

Apellatsioon ja vastustaja argumendid

- 4 Kaebaja esitas vastustaja otsuse peale apellatsioonkaebuse, milles taotles esimese võimalusena seda, et taotluses tehtaks käsitletud muudatus ehk tollideklaratsioonis märgitud tollis esindamise viis muudetakse otseseks. Teise võimalusena palus ta vastustaja otsuse tühistada. [Kaebaja] leidis, et nimetatud otsus on mitmel põhjusel õigusvastane ning osutab tolliseadustiku artikli 15 lõikele 2, artikli 77 lõikele 3 ja artikli 73 lõikele 3.
- 5 [Kaebaja] väitis, et äriühing PBT Hungary oli andnud talle volituse tollis otseseks esindamiseks ja tollideklaratsioonis tehti esindaja staatuse koodis faktiviga. Seda oleks saanud teabe ja andmete täpsuse ja õigsuse huvides parandada tollideklaratsiooni [muutmise taotlusega] vastavalt tolliseadustiku artikli 15 lõikele 2. Tema hinnangul rikkus vastustaja seega oma otsuses esitatud tõlgendusega tolliseadustiku artiklis 173 sätestatud. Vastustaja jõudis kaebaja väitel nimelt põhjendamatult järeldusele, et tollideklaratsioonis ei saa muuta hageja enda kui deklarandi esindamisviisi, kuna selline muudatus ei hõlma deklaratsioonis sisalduvate andmete muutmist. Otsuse Pfeifer & Langen punktides 33 ja 37 asuti täiesti vastupidisele seisukohale. Euroopa Kohus sedastas nimetatud punktides, et deklaranti käsitlevat teavet on samuti võimalik muuta. Kaebaja viitab selles kontekstis tolliseadustiku artikli 173 lõike 3 põhjendusele, mis on esitatud dokumendis „Commission Staff Working Document – Customs Expert Group – Section “Import and Export Formalities” – Guidance Document on Customs Formalities on Entry and Import into the European Union“.
- 6 [Kaebaja] viitas samuti asjaolule, et maksuhalduri igapäevane tegevus toetab õiguslikku tõlgendust, mida kaebaja pooldab seoses võimalusega teha tollideklaratsioonides tollis esindamise õigusega seotud muudatusi. Kaebaja on sellega seoses lisanud selle kohta ka erinevaid otsuseid.
- 7 Vastustaja palus oma vastuses apellatsioonkaebusele jätta kaebaja nõue rahuldamata. Vastustaja väitis jätkuvalt, et vastavalt tolliseadustiku artikli 173 lõikele 3 on lubatud tollideklaratsiooni muuta ainult selleks, et deklarant saaks täita oma kohustused seoses [kauba] suunamisega tolliprotseduurile. Lubatud on muuta andmete sisu, aga mitte deklarandi isikut käsitlevaid andmeid. Seetõttu ei saa deklarant määrata hiljem enda asemele teist deklaranti, [kuna] sellega ta „väljuks praktikast“ protseduurist ja tema asemele astuks võlgnikuna temast

sõltumatu isik, mis põhjendab ka seda, et selline muudatus on välistatud. Vastustaja ei pea kohtuasja Pfeifer & Langen käesoleva asja puhul asjakohaseks.

Liidu õiguse asjaomased sätted

Vastavalt tolliseadustiku artikli 173 lõikele 1 on deklarandil taotluse alusel lubatud tollideklaratsiooni ühte või mitut kannet muuta pärast seda, kui toll on kõnealuse tollideklaratsiooni aktsepteerinud. Muutmise tulemusena ei või tollideklaratsioon hõlmata muid kaupu peale nende, mille kohta see algselt tehti.

Vastavalt tolliseadustiku artikli 173 lõikele 3 võib deklarandi taotluse alusel kolme aasta jooksul alates tollideklaratsiooni aktsepteerimise kuupäevast lubada tollideklaratsiooni muuta pärast kauba vabastamist, et deklarant saaks täita oma kohustused seoses kauba suunamisega asjakohasele tolliprotseduurile.

Küsimuse põhjendused

- 8 Fővárosi Törvényszék (Pealinna Budapesti kohus) küsib käesolevas asjas, kas kaebajal oli vastavalt tolliseadustiku artikli 173 lõikele 3 õigus taotleda tollideklaratsiooni muutmist pärast kauba vabasse ringlusse lubamist, et asendada kaudne esindussuhe otsese esindussuhtega.
- 9 Tuleb märkida, et tolliseadustiku artikli 173 lõikes 3 on ette nähtud (lisaks selle artikli 173 lõikes 1 sätestatule, mis on üldpõhimõte) võimalus, et deklarant võib eelnevalt esitatud tollideklaratsiooni muuta isegi pärast kauba vabasse ringlusse lubamist ja kauba vabastamist. Muutmise kui õigusliku vahendi eesmärk on peamiselt see, et deklarant saaks täita oma kohustused seoses kauba suunamisega asjakohasele tolliprotseduurile (kohtotsus Zes Zollner Electronic, C-640/21, punkt 40). Nimetatud erandi kohaldamist tuleb siiski tõlgendada kitsalt (kohtotsus Zes Zollner Electronic, punkt 43). Sellist tõlgendust toetab samuti asjaolu, et seadusandja võtab tolliseadustiku artikli 173 lõike 3 sisu esialgse ettepanekuga võrreldes lõpuks vastu laiendatud sõnastuses ja lisab sellesse viite „täita oma kohustused seoses [kauba] suunamisega [...] tolliprotseduurile“. See piirab tollideklaratsioonide muutmise võimalust (kohtotsus Zes Zollner Electronic, punkt 44).
- 10 Liidu õiguse, [nimelt] tolliseadustiku artikli 173 lõike 3 tõlgendamine, on tekitanud Fővárosi Törvényszékis (Pealinna Budapesti kohus) küsimusi deklarandi isiku muutmise võimaluse kohta. Seega küsib Fővárosi Törvényszék (Pealinna Budapesti kohus), kas olukorras, kus deklarant on kaudne esindaja, kes tegutseb enda nimel, aga teise isiku eest, on sellisel deklarandil õigus taotleda pädevalt tolliametilt, et amet muudaks esindamise viisi, mille märkimisel tehti tõenäoliselt faktiviiga (teisisõnu ei püütud takistada pettusevastast võitlust nagu see on piiritletud tolliseadustiku põhjenduses 15), nii, et uus esindamise viis oleks otsene esindamine. Tuleb märkida, et Ungari maksuhalduri praktika ei ole selle küsimuse tõlgendamisel ühetaoline; kaebaja on esitanud käesoleva menetluse

jooksul muudatuse vastuvõetavuse kohta erineva sisuga otsuseid, sealhulgas teda ennast käsitlevaid otsuseid.

- 11 Euroopa Kohus on deklarandi isiku muutmise võimalust juba käsitletud kohtuotsuses Pfeifer & Langen, milles kohus sedastas, et tolliamet võib rahuldada deklarandi isikut käsitleva tollideklaratsiooni muutmise taotluse juhul, kui deklarant on märkinud ekslikult, et ta tegutseb üksnes enda nimel ega ole kaudne esindaja (kohtuotsus Pfeifer & Langen, punkt 59). Siiski ei saa erinevatel põhjustel asuda käesoleva õigusküsimuse tõlgendamisel seisukohale, et kohtuotsus Pfeifer & Langen tehti sarnases kontekstis, seega ei ole see täiesti sarnane. Ühest küljest ei tehtud osutatud otsust mitte tolliseadustiku asjaomaste sätete tõlgendamiseks, vaid selleks, et tõlgendada nõukogu määrust (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (edaspidi „vana tolliseadustik“), mille õigusnormid olid osaliselt teistsugused, sest vana tolliseadustik ei sisaldanud veel tolliseadustiku artikli 173 lõikele 3 analoogseid sätteid. Teisest küljest puudub käesoleva asjaga ka faktiline sarnasus, sest kohtuasjas Pfeifer & Langen ei taotlenud deklarant kaudse esindajana seda, et ta [muudetaks] otseseks esindajaks, vaid taotles, et tema enda esitatud deklaratsiooni, milles oli märgitud, et ta tegutseb enda nimel ja enda eest, muudetaks nii, et ta märgitaks kaudseks esindajaks.
- 12 Fővárosi Törvényszéki (Pealinna Budapesti kohus) hinnangul lubab tolliseadustik – mida on kirjeldatud [käesoleva otsuse punktis 9] – tollideklaratsioone muuta, järgides rangeid tingimusi. Kuigi Euroopa Kohus kinnitas otsuses Pfeifer & Langen, et tollideklaratsioonis võib muuta ka deklarandi isikut käsitlevat teavet, märkis Euroopa Kohus samuti, et sellega ei tohi kaasneda tollivõla tasumata jätmise ohtu (otsus Pfeifer & Langen, punkt 50). Kaudse esindussuhte asendamine otsese esindussuhtega võib sellise ohu kaasa tuua – võttes arvesse tolliseadustiku artiklit 18. Lisaks on kaheldav, kas selline deklaranti käsitleva teabe muutmine võiks aidata täita tolliseadustiku artikli 173 lõikes 3 esitatud nõuet „täita oma kohustused seoses [kauba] suunamisega [...] tolliprotseduurile“. Eelnevale tuginedes võib selline tõlgendus, milles lubatakse tollideklaratsioonis muuta esindaja staatuse koodi, et asendada kaudne esindussuhe otsesega, tekitada probleeme.
- 13 Eeltoodud kaalutlustest – eelkõige kohtuotsusest Pfeifer & Langen ning riiklike ametite mitteühtsest praktikast – lähtuvalt leiab Fővárosi Törvényszék (Pealinna Budapesti kohus), et käesoleva asja lahendamiseks tuleb esitada eelotsusetaotlus, et saada vastus eespool sõnastatud küsimusele. Kohus peatas neid asjaolusid arvestades käesoleva menetluse vastavalt 2016. aasta CXXX seaduse tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohta (a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény) § 126 lõike 1 punktile a, mida kohaldatakse vastavalt 2017. aasta I seaduse halduskohtumenetluse kohta (a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény) §-le 32, ning on otsustanud esitada eelotsusetaotluse.

[...] [liikmesriigi menetlusõiguse kaalutlused]

Budapest, 10. jaanuar 2024.

[...] [allkirjad]

TÖÖDOKUMENT